

Tények –Trendek

2006. július

Trendek	3
A magyar egyensúlyi probléma nem hagyományos okai.....	3
1. Magyarországon alacsony az egészségügyre fordított kiadás	6
2. A magyar nyugdíjrendszer az alacsony foglalkoztatási szint miatt fenntarthatatlan 9	
3. Magyarországon az alacsony foglalkoztatási ráta egyik oka a ténylegesen ledolgozott munkaidő hossza	11
4. Csökken az építőipar teljesítménye.....	13
5. A Gyurcsány-csomag egyenetlenül hat a vállalkozókra, a lakosságra és az államra.....	14
6. Magyarország lemarad az adminisztrációs versenyben	15
7. A magyar gazdaságban romlanak az üzleti várakozások.....	16
8. Három év alatt legalább hat évet csúszott az euró bevezetés céldátuma Magyarországon.....	17
9. A magyar GDP-arányos költségvetési deficit 2006-ban 10 % felett lesz	19
10. Az üzleti várakozások szerint a Gyurcsány-csomag ellenére 2007-ben 8 % felett lesz a magyar költségvetés GDP-arányos hiánya	20
11. Irreális a 2007-2013 közötti uniós források 100 %-os lehívása	21
12. Európában Magyarországon az egyik legalacsonyabb a külföldi munkaerő aránya az összes munkavállaló körében.....	23
13. A Széchenyi kártyák bukási aránya csupán 2 %	24
14. A magyar gazdaságot magas exportfüggőség melletti alacsony GDP növekedés jellemzi	25
Javaslat.....	26

Trendek

A magyar egyensúlyi probléma nem hagyományos okai

A magyar gazdaság egyensúlyi feszültségeit gyors gazdasági növekedéssel, új munkahelyek teremtésével és az üzleti élet dinamikus beruházási tevékenységével lehet feloldani. Az egyensúlyt nem lehet egyensúlyi eszközökkel helyreállítani, mert az egyensúly megbomlásának nem hagyományos és szokásos okai vannak a magyar gazdaság esetében. A költségvetési egyensúly megbillenésének „hagyományos”, a fejlett európai gazdaságokban időnként előforduló oka az, hogy az állam a korábbinál többet költ, illetve a korábbinál valamivel kisebb a költségvetés bevétele. Az első általában választások idején következik be, a második szinte kizárólag akkor, ha hűl a globális gazdasági konjunktúra, ennek következtében az adott országban csökken a gazdaság lendülete. Ekkor feszültség keletkezik a költségvetésben, és az adott nyugat-európai országban kissé nő a költségvetési deficit mértéke.

Ez az esetek többségében azt jelenti, hogy a maastricht-i 3%-os deficitről 4% közelébe emelkedik a költségvetési deficit, ami az euró zónában és azon kívül olyan egyensúlyt helyreállító programok beindítását igényli, amelyek a GDP 0.5-1%-ával csökkentik a költségvetés kiadásait, illetve növelik a költségvetés bevételeit. Egy százalék körüli egyensúlyi megingást még lehet hagyományos egyensúlyt javító eszközökkel kezelni: ez a kiadások megnyirbálása és némi adóemelés. Azért is lehetséges ez, mert az egyensúly valóban „egyensúlyi” okok miatt billent meg: az állam kissé többet költött, mint korábban, ezért most kicsit vissza kell venni a kiadásokból, és valamivel több adót kell beszedni. Az EU fejlett tagállamai esetében az 1990-es évtizedben majd utána már nem is találkozunk olyan esettel, ahol 1%-nál nagyobb lenne a költségvetési deficit eltérése a maastrichti kritériumoktól, mert 1992 után –döntés az euróra való átállásról, illetve az európai egységes gazdasági térre való átállás- mindenki mindenkire nagyon figyel: nem lehet nagyon kilógni a sorból.

Ma az EU fejlett tagállamai körében azért találkozunk kizárólag hagyományos egyensúlyt javító programokkal –amikor tehát a költségvetés kissé megbillent egyensúlyát némi adóemeléssel, illetve a kiadások lefaragásával teszik rendbe-, mert 1% körüli a költségvetési feszültség mértéke. Nem is lehet ennél sokkal magasabb, mert az euróra való áttérés előtti években, valamint amikor már euró van az Európai Unióban, erre egyszerűn nincs is lehetősége a kormányoknak.

Magyarországon azonban egészen más a helyzet. A költségvetési deficit 2006 végére 10% feletti értéket mutat, ami nem 1%-kal, hanem legalább 7%-kal haladja meg azt a szintet, amely felett egyensúlyi feszültségről beszélünk. Ez azt jelenti, hogy az egyensúlytalanság nem 200 milliárd forint körüli összeget jelent, hanem meghaladja az 1500 milliárd forintot. Az egyensúlytalanság hétszer nagyobb, mint a hagyományos módon kialakult európai egyensúlytalanságok! Az egyensúly megbillenésének nem az volt az oka, hogy a költségvetés kicsit többet költött, mint korábban, hanem az, hogy 2002 őszétől a magyar költségvetés hitelből fedezte a gazdaság növekedését. Az államadósság megugrott, a 2002 eleji GDP-arányos 52%-ról 2006 végére már 65% felett lesz, így a magyar államadósság már meghaladja a 13 ezer milliárd forintot. A hitelből fedezett növekedés korszakában valójában kölcsön vettük a növekedést, ezért is igaz, hogy a magyar költségvetés egyensúlyi gondjai mögött a gyenge növekedés, a kevés munkahely és a vergődő hazai tulajdonú kisvállalkozások állnak.

Hétszer nagyobb költségvetési hiányt már nem lehet hagyományos megszorítási programokkal kezelni, erre egyetlen fejlett gazdaság sem tett kísérletet olyan helyzetben, amilyenben mi vagyunk. Egy százalék körüli egyensúlytalanságot még lehet egyensúlyi eszközökkel, megszorító programokkal kezelni, de egy ennél nagyságrendileg nagyobb gondot már nem. Valóban, az 1970-es évek végén, az 1980-as évek elején több fejlett európai gazdaság is a mai magyar egyensúlytalansághoz hasonló mértékű gonddal nézett szembe, ami az 1970-es évtized két olajárrobbanásának volt a költségvetési következménye. A magas olajárak miatt kétszámjegyű infláció és munkanélküliség alakult ki, a vállalati csődök következtében zuhantak a költségvetési bevételek, és óriási, esetenként kétszámjegyű GDP-arányos költségvetési deficitek alakultak ki. A kormányok először hagyományos egyensúlyjavító programokkal, tehát költségvetési megszorításokkal próbálkoztak, de ez egyetlen esetben sem járt sikerrel. Sőt, még olaj is volt a tűzre: az adóemelések és a

kiadáscsökkentések miatt kieső vásárlóerő miatt romlott a gazdaság helyzete, és még nagyobb lett a költségvetés deficitje, mint korábban. Ekkor az okos kormányok –ez történt Hollandiában, Írországbán, Dániában és Finnországban- felhagytak az egyensúlyjavítás „hagyományos” módszereivel, abbahagyták a megszorításokat: jött az adócsökkentés! Mind a négy országban óriási adócsökkentési programot vezettek be, ennek következtében a kétszámjegyű munkanélküliség 5% alá csökkent, és a megerősödő vállalkozások, a felpörgő növekedés és az új munkahelyek révén annyi új költségvetési bevétel folyt be, ami helyreállította a költségvetési egyensúlyt. Hollandiában a járulék- és adócsökkentések következtében az 1980-as évtizedben 16%-ról 4%-ra, Írországbán 16%-ról 4.8%-ra mérséklődött a munkanélküliség: a költségvetés kiadási oldalán eltűnt a segély, és bevételi oldalán megjelent az új munkahely után fizetett járulék és adó.

Mind a négy országban társadalmi megállapodás, valójában nemzeti megállapodás révén vállalkoztak a kormányok a jelentős adócsökkentési programra. A nemzeti megállapodásban a kormányok vállalták, hogy jelentősen csökkentik az adókat és járulékokat, cserébe a munkaadók új munkahelyek létesítését és fenntartását vállalták. Az állam szigorú takarékosági programot is vállalt, a bürokrácia leépítését, elsősorban nem a költségvetési megtakarítások, hanem a hatékonyabb állami működés érdekében. A munkavállalók vállalták, hogy az egyensúly helyreállításának nemzeti megállapodás alapján működő programjának idejére kisebb béremeléssel is beérik. Mindenki vállalt valamit, mindenki kapott cserébe azért, hogy valami többletet adott. Ez éppen fordított a megszorítások programjával: itt senki semmit nem vállal, hiszen mindenkítől elvesz az állam! Később az állam is ráébred arra, hogy nem kapja meg a remélt többlet költségvetési bevételeket, hiszen nem adott érte cserébe semmit.

Magyarországon még választhatunk: az egyensúly helyreállításának megszorításos, vagy megállapodásos útját járjuk-e? A baj, tehát az egyensúlytalanság mértéke és a mögötte meghúzódó gyenge növekedés, illetve alacsony foglalkoztatás sokkal súlyosabb, mint ahogy ezt ma a kormány látja, vagy bevallja. A magyar egyensúlyt nem lehet hagyományos költségvetési eszközökkel helyreállítani, hanem ahhoz valódi gazdaságpolitikai fordulatra van szükség. Ehhez vissza kell vonni a megszorítási csomagot, tehát az első Csurcsány-csomagot, és fel kell hagyni a második és harmadik Csurcsány-csomag előkészítésével. Egy olyan gazdaságpolitikai fordulatra van

szükség, ami adó- és járulékcsoökkentésre épül, a növekedés gyorsítását és a munkahelyek bővítését célozza, valamint nyilvános nemzeti megállapodás keretében valamennyi politikai, gazdasági és társadalmi szereplő együttműködésére épül. A megállapodásra épülő egyensúly helyreállítási program valódi belső kötőanyaga a bizalom.

A nemzeti megállapodásokra az európai gazdaság egészsége szempontjából is szükség van, mert 2006-ra Magyarország vált az európai gazdaság beteg embere. Egyértelműen a legrosszabbak a pénzügyi egyensúlyi mutatói a 25 EU tagállam között, miközben a leggyengébb növekedést mutatja az új EU tagállamok, valamint a közép-kelet-európai régió országai között. Egyszerre van baj az egyensúllyal és a növekedéssel: kilógunk az európai gazdaságok sorából.

Trend

1. Magyarországon alacsony az egészségügyre fordított kiadás

A magyar GDP 5,5 %-át költjük egészségügyi kiadásokra az Európai Bizottság számításai szerint. Ez messze alatta marad a 8 % körüli EU átlagnak. A gazdasági növekedés, valamint a gazdasági utolérés legfontosabb kihasználatlan erőforrása Magyarországon az egészség. Az a vita tehát, hogy a kormányzat szerint a magyar költségvetésből túl sokat költünk egészségügyre értelmetlen, mert az európai összehasonlításban mintegy 50 %-kal kevesebbet költünk GDP-arányosan egészségügyre, mint a fejlett európai országok.

Háttér

A közgazdasági szakma körében sem tudatosult az összefüggés, hogy a GDP növekedés legfontosabb erőforrása a társadalom egészsége, illetve az egészségügyi szolgáltatások minősége. Egy friss felmérés szerint (Barcelonai Egyetem) az egészségügyi kiadások 16-27 %-ban járulnak hozzá a GDP növekedéshez, míg az oktatásra fordított költségvetési kiadások mindössze 3 %-kal. Ez azt jelenti, hogy 100

egység új GDP-hez az egészségügyi kiadások 16-27 egységgel járulnak hozzá, míg az oktatási költségek csak 3 egységgel. A maradék a termelékenység növekedéséhez szükség technikai-technológiai beruházások, valamint a felhasznált élő munka mennyiségének a növekedése. A 21. század elején a technológiai beruházások után már második helyen áll a növekedés forrásai között az egészségügyre fordított költség, valamint az egészségügyi szolgáltatások minősége.

Magyarország jelenleg a GDP 5,5 %-át költi egészségügyre, ez mintegy 50 %-kal kisebb, mint az Európai Unió fejlett tagállamainak költségvetésből történő egészségügyi kiadásainak átlaga. Értelmetlen az a vita, hogy Magyarország a költségvetésből túl sokat költ egészségügyre, hiszen az Európai Bizottság felmérése szerint nyilvánvalóan az egyik legalacsonyabb a magyar egészségügyi ráfordítás az Európai Unió 25 tagállama között. A kormányzat e vitában – tehát, hogy túl sokat költünk költségvetésből egészségügyre – az egészségügy piacosítását szeretné alátámasztani, miközben az európai modell kifejezetten a társadalmi tulajdonban lévő egészségügyi rendszerek döntően költségvetésből történő finanszírozása. Miután az egészségügy 5-9-szer hatékonyabban növeli a GDP-t, mint az oktatás, ezért a gazdasági utolérés központi kérdése, valamint legfontosabb kihasználatlan erőforrása Magyarországon a népesség egészségügyi helyzete.

A magyarok átlagosan életük minden nyolcadik esztendejét, a teljes életidőtartam 13 %-át betegen élik meg. Minden ötödik magyar tartósan beteg vagy fogyatékos. A magyar népesség egészségügyi állapota minden korcsoportban és minden területen lényegesen rosszabb, mint a magyar gazdaság fejlettsége, illetve a társadalmi-kulturális fejlettségi mutatók. E mögött elsősorban az egészségtelen életmód és az egészségügyi ellátórendszer szerkezeti problémái állnak. Az Európai Bizottság felmérése szerint 2004-ben Magyarországon mintegy 1000 milliárd forint GDP veszteség keletkezett a magyar népesség kirívóan rossz egészségügyi állapota miatt: ez a veszteség megegyezik a 2007-re tervezett megszorításokkal! Az Európai Bizottság tanulmánya azt is megállapítja, hogy minél egészségesebb egy tagállam népessége, annál magasabb a foglalkoztatási ráta, valamint az átlagjövedelem és a befizetett adók mértéke. Magyarországon tehát a felbillent egyensúlyi mutatók mögött egyértelműen a gyenge növekedés és az alacsony foglalkoztatási ráta húzódik meg. Mindkettő mögött döntően a népesség egészségügyi állapotának kirívóan rossz jellemzői húzódnak meg. A

magyar egyensúlyt a költségvetés és a folyó fizetési mérleg területén egyaránt egy olyan hosszú távú stratégiával lehet megteremteni, amely a gazdaságpolitika középpontjába helyezi az egészségügyi mutatók javítását. Természetesen az alacsony foglalkoztatási szint, az alacsony átlagbér és a növekvő munkanélküliség rontja az egészségügyi állapotot, tehát az összefüggés fordítva is igaz. A gazdaságpolitika középpontjába tehát egy növekedésközpontú és munkahelyteremtő politikát kell állítani, amely egyszerre javítja a foglalkoztatás esélyét és az egészségügyi helyzetet, miközben megengedi az életszínvonal folyamatos javulását.

Magyarországon az egészségügyi kiadások akár 10 % is megtakarítható lenne a szív- és érrendszeri betegségek egyik legfontosabb kockázati tényezőjének, az elhízásnak a csökkentésével. Ez azt jelenti, hogy az egyre idősebb népesség hatására 2050-re Magyarországon a GDP 5,5 %-ról 6,5 %-ra nő a költségvetés egészségügyi kiadása, de ennek a majdnem 20 %-os növekedésnek legalább a felét finanszírozni lehetne a szív- és érrendszeri betegségek döntő kockázatának, az elhízásnak a kiiktatásával.

Javaslat

A kormány és a politikai elit számára egyaránt azt javasoljuk, hogy a gazdaságpolitikai fordulat keretében ne csupán az egyensúly helyreállítását tűzzük ki célul, hanem mondjuk meg, hogy ehhez új stratégiára van szükség. Egy olyan növekedésközpontú és munkahelyteremtő gazdaságpolitikára van szükség, amely harmadik lábként magában foglalja a népesség egészségügyi állapotának javítását és az egészségügyi szolgáltatások minőségi szintjének emelését.

Trend

2. A magyar nyugdíjrendszer az alacsony foglalkoztatási szint miatt fenntarthatatlan

A liberális közgazdász szakma szerint a magyar nyugdíjrendszer azért fenntarthatatlan, mert az állami felosztó-kirovó pillér gondjait nem oldotta meg az 1990-es évek közepén indult nyugdíjreform. Valóban fenntarthatatlan a nyugdíjrendszer, de ennek döntő oka az, hogy Magyarországon alacsony a gazdasági növekedés, alacsony a foglalkoztatási és aktivitási ráta és a társadalom nagy csoportjai egyáltalában nem fizetnek nyugdíjárulékot. A nyugdíjrendszer problémáit nem a nyugdíjrendszeren belül, hanem a gazdaságpolitika keretében lehet megoldani.

Háttér

A magyar nyugdíjrendszer hosszú távon fenntarthatatlan. Ma a magyar költségvetés 8 %-át költjük nyugdíjkiadásokra, a népesség további gyors elöregedése miatt ez az arány emelkedik. A magyar nyugdíjrendszer egyik alapproblémája az, hogy az aktív népességhez viszonyítva magas az időskorúak aránya. Ez azonban nem jelentene akkora gondot, ha az időskorú népesség jelentős része megjelenne a munkaerőpiacon: igazából az a probléma, hogy a teljes népesség igen kis aránya jelenik meg a munkaerőpiacon. A magyar aktív korú népesség aktivitási rátája az elmúlt években stagnált, az Európai Unión belül csak Lengyelország és Málta van rosszabb helyzetben, mint Magyarország.

Az 1990 utáni rendszerváltozás árnyéka is érződik a magyar nyugdíjrendszeren, mert még mindig 454 ezer ember van korhatár alatti rokkantnyugdíjasként a rendszerben. A rokkantnyugdíjasok aránya a dolgozó népességhez képest több mint 10 %, miközben a baleseti rokkantság aránya a rokkantnyugdíjasokon belül nem éri el az 1 %-ot. 2005-ben is 43 ezer ember lépett be a nyugdíjrendszerbe rokkantnyugdíjasként, miközben 81 ezren kértek öregségi nyugdíjat: 2005-ben minden három nyugdíjasból 1 rokkantságra hivatkozva vonult nyugdíjba! Ez azt jelenti, hogy a piacgazdaság magyar szerkezetében a hibás gazdaságpolitika és a torz tulajdonosi szerkezet egyik következményeként folyamatosan rokkantságra hivatkozva lépnek ki az aktív korosztályba tartozó emberek a munkaerőpiacról és lépnek be a nyugdíjrendszerbe. Valójában a piaci átmenet és a rendszerváltozás nem zárult le az 1990-es évtized első felében, hanem mindaddig tart

Magyarországon a piaci átmenet, amíg a társadalom a munkaerőpiac, bérrendszer, adórendszer torzulásaival szemben kizárólag a rokkantsági nyugdíjjal tud védekezni.

A magyar nyugdíjrendszer fenntarthatatlanságának tehát fontos oka, hogy az aktív korúak egy része is jelentős mértékben részesül a nyugdíjkiadásokból.

A nyugdíjrendszer másik problémája, hogy a nyugdíjba vonulás tényleges ideje alacsonyabb, mint a törvényes nyugdíjkorhatár: a magyar férfiak átlagosan 59,7, a nők 57,3 éves korukban vonulnak nyugdíjba, mindkettő messze alatta van a 62 éves törvényileg meghatározott nyugdíjkorhatárnak. A 62 éves magyar törvényes nyugdíjkorhatár messze alacsonyabb, mint a legtöbb EU tagállamban érvényes 65 éves korhatár. Nem állja meg a helyét az ellenérv, hogy a magyar lakosság azért vonul hamarabb nyugdíjba, mert a várható élettartama is rövidebb. A magyar népesség valóban lényegesen alacsonyabb várható életkorát a középkorúak körében magas mortalitás okozza, míg a 60 év körüliek várható élettartama már megfelel az európai átlagnak, tehát a várhatóan nyugdíjban eltöltött évek száma Magyarországon gyakorlatilag nem kisebb, mint az Európai Unió országainak átlaga. Ez az összefüggés világosan jelzi, hogy a magyar nyugdíjrendszer problémái mögött valójában a magyar népesség egészségügyi állapotának problémái, valamint a gazdaság szerkezetének, ezen belül a munkaerőpiacnak és az adórendszernek a problémái húzódnak meg.

Magyarországon többfajta „néma forradalom” is zajlik: a kevés gyermekszületés, a magas mortalitás és az aktív korúak jelentős részének folyamatos rokkantnyugdíjazásba történő menekülése a társadalom védekező mechanizmusa az 1990 után kialakult magyar gazdasági és társadalmi rendszerrel szemben.

A magyar nyugdíjrendszer fenntarthatatlanságának harmadik döntő oka az, hogy mintegy 500 ezer olyan aktív korú magyar állampolgár van, akik járulékfizetéssel járó munkajövedelem hiányában nem szereznek nyugdíjjogosultságot. Mintegy 500 ezer ember nem fizet társadalombiztosítási járulékot, utánuk sem fizet a munkaadó társadalombiztosítási járulékot, ezzel a költségvetés jelentős bevételektől esik el, és a munkavállaló esetében bizonytalanná válnak a nyugdíjas évek. Ráadásul mintegy 1,5 millió munkavállaló csak a minimálbér után járó igen szerény juttatást várhat nyugdíjas korában. Másik oldalról az is igaz, hogy ha az 500 ezer járulékfizetéssel járó munkajövedelem hiányában nem fizető állampolgár után a munkaadók megfizetnék a járulékokat – ez vonatkozik a minimálbéresekre is –, akkor nagyságrendileg nőne a

vállalati felszámolások és csődök száma: a munkaadók az adózást kikerülő foglalkoztatással lényegében fenntartják a magyar gazdaság jelenlegi dinamikáját.

Javaslat

A magyar nyugdíjrendszer hosszú távon fenntarthatatlan, ennek döntő oka a magyar lakosság egészségügyi állapota, valamint az a gazdaságpolitika, amely alacsony foglalkoztatási és aktivitási rátát eredményez. A megoldás egy folyamatosan és gyorsan emelkedő foglalkoztatási és aktivitási ráta, párhuzamosan az egészségügyi szolgáltatások minőségének emelésével és az adórendszer átalakításával. Az adórendszer átalakításának középpontjában a kifehértést eredményező járulék- és adócsökkentések állhatnak.

Trend

3. Magyarországon az alacsony foglalkoztatási ráta egyik oka a ténylegesen ledolgozott munkaidő hossza

A KSH felmérése szerint papíron a magyar munkavállalók napi 7 órát dolgoznak, a munkaerőpiaci felmérések szerint azonban 8-12 óra közötti a tényleges ledolgozott munkaidő. Törvényes napi 8 órás, heti 40 órás munkahéttel szemben a ténylegesen ledolgozott magyar munkaidő heti 50 óra körül van. Ez azt jelenti, hogy az alacsony foglalkoztatási és aktivitási ráta egyik oka az, hogy a munkahellyel rendelkező magyar munkavállalók 10-30 %-kal többet dolgoznak, mint az Európai Unió átlaga. Ha ezt a ténylegesen ledolgozott munkaidőt vesszük alapul, akkor a magyar foglalkoztatási és aktivitási ráta is más színben tűnik fel.

Háttér

Az Egyesült Államokban a ténylegesen ledolgozott munkaidő heti 50 óra körül alakul, az Európai Unióban 40 óra alatti, Magyarországon a hivatalos heti munkaidő 40 óra. A KSH felmérései nem tükrözik a magyar munkavállaló által ténylegesen ledolgozott

munkaidő hosszát, a napi 7 órával szemben ténylegesen napi 8-12 óra a magyar munkavállalók által ledolgozott munkaidő. Ez azt jelenti, hogy akinek munkája van, többet dolgozik, mint az Európai Unióban, és közel annyit dolgozik, mint az Egyesült Államokban az átlagos munkavállaló. A foglalkoztatási és aktivitási ráta kirívóan alacsony szintje Magyarországon abból is adódik, hogy az Európai Unió átlagához képest 1000 főre vetítve kevesebb a munkahely, de a munkavállalók által ott ténylegesen ledolgozott órák száma lényegesen magasabb. Az Európai Unióban 7-8 óra között van a ténylegesen ledolgozott munkaidő, míg Magyarországon 8-12 óra között: a ténylegesen működő munkahelyeken ténylegesen ledolgozott munkaidő szerint a magyar munkavállalók nagyságrendileg többet dolgoznak, mint az európai átlag.

Ha ezzel a ténylegesen ledolgozott munkaidővel korrigáljuk az alacsonyabb foglalkoztatási és aktivitási rátát, akkor azt mondhatjuk, hogy az alacsony szintet Magyarországon a munkavállalók munkahely szerinti egyenlőtlen megoszlása okozza: kevesebb embernek van munkája, de akinek van, többet dolgozik, mint a fejlett európai országokban. Ez kétszeresen is összefüggésben van a rossz egészségügyi állapottal: egyrészt az alacsony foglalkoztatási és aktivitási ráta azt jelenti, hogy a rossz egészségügyi mutatók miatt 1000 aktív korú munkavállalóból kevesebb tud elhelyezkedni, mint Nyugat-Európában, másfelől azt is jelenti, hogy a magasabb ténylegesen ledolgozott munkaidő előbb-utóbb a munkahelyi stressz és más hatásokon keresztül rosszabb egészségügyi mutatókat eredményez.

Javaslat

Az alacsony magyar foglalkoztatási és aktivitási ráta valójában magasabb, ha a ténylegesen ledolgozott munkaidő mennyiségét számítjuk. A népesség egészségügyi állapotának javításával, valamint új munkahelyeket és magasabb gazdasági növekedést eredményező gazdaságpolitikai fordulattal lehet emelni a foglalkoztatási és aktivitási rátát.

Trend

4. Csökken az építőipar teljesítménye

2000 óta először fordul elő, hogy az év első 5 hónapjában csökkent az építőipar teljesítménye. 2005-ben már csökkent az új lakások építése, majd 2006-ban már az autópálya építés is kifulladásban van. Az építőipari dinamika megtörése és az építőipari teljesítmény várható csökkenése 2007 végéig akár az építőipari vállalkozók 40 %-át is csőd- és felszámolási eljárásba viheti.

Háttér

A Széchenyi Terv Otthonteremtési Támogatási rendszere 2000-től folyamatosan növelte az új lakások építését Magyarországon. 2002-ben az új kormány ugyan nem vonta vissza a lakásépítés támogatási rendszerét, azonban különböző megszorításokkal bizonytalanná tette a piacot. Ez először az új lakások építésének előrehozását eredményezte, mert akik a következő 2-5 évben tervezték új otthon építését vagy vásárlását, az egyre bizonytalanabbá váló kormányzati támogatási feltételek miatt előrehozták építésüket vagy vásárlásukat. Majd ez a lendület is kifulladt, és 2004-ben már jelentkeztek a lakásépítés visszaesésének jelei. Ez akkor az építési statisztikában még azért nem jelent meg, mert egy elkészült új ingatlant csak a tényleges elkészülés után 2 évvel jelentenek be: a 2004-2005-ös megindult csökkenés mögött már a korábbi dinamika lefékeződése áll a korábbi két évben.

Majd 2006-ban a kormány egy sor olyan intézkedést hozott – már a választás után -, amely a Gyurcsány-csomag keretében újból az új lakások építésének csökkenését eredményezi. Ennek hatására 2006 nyarára már szinte teljesen befagyott az ingatlanpiac lakásszegmense, és megindult a lakásépítéssel kapcsolatos építőipari tevékenység meredek csökkenése.

Az építőipar egészének dinamikájában ez még 2006-ban kevésbé érződik, mert egyelőre még a lakásépítés meredeken csökkenő trendjét kiegyenlíti az autópálya építés még folytatódó teljesítménye. 2006 közepén azonban már látszik, hogy a kormány nem tudta megoldani az autópálya finanszírozás költségvetésen kívülre

helyezését, ezért az autópálya építés lendülete is kifulladásra látszik. E kettő együtt eredményezi majd az építőipar mélyrepülését a 2007-2008 közötti időszakban.

Ennek harmadik oka az, hogy az európai uniós támogatásokból remélt infrastruktúrafejlesztések – amelyeknek jelentős építési vonzata van – még éppen csak hogy megindulnak majd 2007-2008-ban, ezért várhatóan nem tudják kiegyenlíteni a meredeken csökkenő lakásépítés és a stagnáló, majd csökkenő autópálya építés kieső teljesítményét.

Javaslat

A Gyurcsány-csomag visszavonása segíthet abban, hogy a befagyott ingatlanpiac élénküljön, az otthonteremtéssel kapcsolatos kedvezmény visszaállítása szükséges ahhoz, hogy újból több új lakás épüljön Magyarországon. Az új lakások építése mellett állami támogatást érdemes adni a városrész rehabilitációhoz és a lakásfelújításhoz.

Trend

5. A Gyurcsány-csomag egyenetlenül hat a vállalkozókra, a lakosságra és az államra

2006-ban a Gyurcsány-csomag mintegy 36 %-ban érinti a vállalkozókat, 37 %-ban a lakosságot és 27 %-ban az államot. Ezzel szemben 2007-ben már a Gyurcsány-csomag hatásának fele a vállalkozóknál jelentkezik, 42 %-a a lakosságnál és az államnál már csupán 7 %-a. 2008-ban hasonlóak a hatás arányai. A felmérés azonban nem számol azzal, hogy a Gyurcsány-csomag megszorításainak hatására hatalmas felszámolási- és

csődhullám indul be a hazai kisvállalkozások körében, aminek hatására lényegesen nagyobb lesz mindhárom szektor – vállalkozások, lakosság és állam – vesztesége.

Háttér

Az MKIK elemzése szerint a Gyurcsány-csomag rontja a gazdaság versenyképességét, teljesítmény visszafogásra ösztönöz, növeli az elvonásokat, felerősíti az inflációt, növeli a munkanélküliséget, csökkenti a keresletet és növeli a gazdaság bizonytalanságát. A Kamara kifogásolja, hogy a Gyurcsány-csomag döntően bevételi oldalról közelíti meg az egyensúly javítását. 2007-ben 92 %-ban adónövelés és mindössze 8 %-ban kiadáscsökkentés szerepel a Gyurcsány-csomagban. A kamarai elemzés szerint a Gyurcsány-csomag hatására csökkennek a beruházások, visszaesnek a megrendelések és ezért a vállalkozói adóbefizetések is csökkennek.

Javaslat

A kamarai állásfoglalás szerint a Gyurcsány-csomag nem rendelkezik részletes hatásvizsgálattal, ezért azonnal el kell készíteni a megszorító csomag hatásainak teljes körű elemzését.

Trend

6. Magyarország lemarad az adminisztrációs versenyben

Az új EU tagállamok és a régi EU tagállamok között egy rejtett verseny folyik: ki tudja jobban csökkenteni a vállalkozások adminisztrációs terheit. A Világbank 1996-2004 közötti felmérése, valamint a legfrissebb kamarai felmérések azt bizonyítják, hogy Magyarország tartósan lemaradt a versenyben, és mind a régi EU tagállamokhoz, mind az új EU tagállamokhoz képest a magyar kisvállalkozások jelentős többlet adminisztrációs teherrel rendelkeznek.

Háttér

A Gyurcsány-csomag, illetve valamennyi más állami döntés jelentős többlet adminisztrációs terhet ró a magyar vállalkozásokra, ezen belül különösen a kisvállalkozásokra. A kisvállalkozások számára minden adminisztrációs feladat nagyobb teher, mint a nagyvállalatnak. A hazai kisvállalkozásokat elsősorban az adatszolgáltatás időigénye terheli, ezt követi az adóbevallások készítéséhez és dokumentálásához kapcsolódó munkák időigénye. A vállalkozások a legnagyobb tehernek a kötelező statisztikai adatszolgáltatást és a munkaügyi nyilvántartások vezetését érzik, jelentős teher még a munkabérekhez kötődő járulékok és adók fizetése, valamint nyilvántartása. A magyar kisvállalkozások versenyképességét jelentősen rontják a túlzott adminisztrációs kötelezettségek.

Javaslat

Minden egyes állami intézkedésnél szükség lenne egy olyan hatásvizsgálatra, amely kiterjed az új intézkedések többlet adminisztrációs terhére is. Külön kormányprogramot kellene készíteni a vállalkozások adminisztrációs terheinek csökkentésére, ezen belül különösen a statisztikai és munkaügyi nyilvántartások, valamint az adóbevallással kapcsolatos adminisztrációs terhek mérséklésére.

Trend

7. A magyar gazdaságban romlanak az üzleti várakozások

2006 közepén jelentősen romlott a magyar gazdaságban az üzleti várakozások indexe. Mind a nagyvállalatok mind a kisvállalkozások körében meredeken zuhant az üzleti várakozások indexe a Gyurcsány-csomag bejelentését követően. 2006 második felére a megkérdezettek 72 %-a vár visszaesést, saját cégük esetében a visszaesést várók aránya 54 %. Kismértékű javulásra a megkérdezettek 16 %-a számít. A magyar gazdaságban romló üzleti várakozási index ellentétben van a globális, ezen belül európai hangulat (business sentiment) index alakulásával: a globális és európai

konjunktúra elsősorban az ipar és az építőipar körében javította az üzleti várakozásokat, amelyek 5 éves csúcson voltak 2006 közepén.

Háttér

A globális, európai és magyar üzleti várakozási indexek, valamint a hangulat indexek éles ellentétben állnak: míg az európai hangulat index 5 éves csúcson van, addig a magyar index lényegében 5 éves mélypontot ért el. Ez a Gyurcsány-csomag hatása, illetve a 2006 tavaszi parlamenti választások előtti és utáni várakozások közötti különbségből adódik. A magyar adatok meglepőek abból a szempontból, hogy a vállalkozások majdnem háromnegyede vár jelentős romlást, gazdasági visszaesést 2006 második felére. Abból a szempontból is meglepő a magyar adat, hogy a kisvállalkozások és a nagyvállalatok, ezen belül a multinacionális cégek körében hasonlóak az üzleti várakozások.

Javaslat

Az üzleti várakozások indexe pontosan tükrözi azt a törést, amely a Gyurcsány-csomag bejelentése a magyar üzleti szektorban okozott. A magyar gazdaság súlyos helyzetét a legjobban az jelzi, hogy miközben az Európai Unióban az üzleti szektor hangulat indexe 5 éves csúcson van, addig a magyar gazdaságban pont fordítva: 5 éves mélyponton.

Trend

8. Három év alatt legalább hat évet csúszott az euró bevezetés céldátuma Magyarországon

2003 közepén a kormány bejelentette, hogy 2007 helyett egy évvel később, 2008-ban kerül sor az euró bevezetésre Magyarországon. Ezzel szemben 2006 közepén már a

2013-as céldátum sem tűnik tarthatónak. Ezzel a magyar gazdaság példátlan bravúrt ért el: három év alatt legalább hat évet csúszott az euró bevezetés céldátuma.

Háttér

2003-ban 2008-ra, egy évvel kitolódott az euró bevezetés céldátuma a kormány bejelentése szerint. 2004-ben már 2010-et jelölte meg a kormány az euró bevezetésének céldátumaként, tehát két évvel kitolódott a határidő. 2006 közepén a kormány bejelentése szerint már nincs céldátum, ami azt jelenti, hogy a piacok által várt 2013-as magyarországi euró bevezetés sem tartható a kormány szerint. A magyar kormány elmúlt három évben a lehető legrosszabb kommunikációs stratégiát választotta az euró bevezetés időpontjára. Évente eltolta az euró bevezetés céldátumát, minden esetben azt követően, hogy kiderült: a tervezetthez képest lényegesen magasabb az adott év költségvetési deficitje. Az euró céldátumának eltolása állandósította a bizonytalanságot és hozzájárult a forint elmúlt egy évben 15 %-os értékvesztéséhez. Először a kormányzat euró stratégiája vált hiteltelenné, majd ennek következtében leértékelődött a magyar valuta.

Javaslat

Az euró bevezetésére új céldátumot már nem lehet megadni az elmúlt három év hiteltelen kormányzati politikája miatt. Ezért nem az euró bevezetésének céldátumát kell megadni, hanem egy hiteles konvergencia programot kell követni. A konvergencia programban lehet minden évre olyan kritériumokat megadni, amelyekből következik egy 2013 körüli euró bevezetés Magyarországon. Ennek határidejét azonban csak a költségvetési deficit 3 % alá történő csökkentése után lehet megadni.

Trend

9. A magyar GDP-arányos költségvetési deficit 2006-ban 10 % felett lesz

2006 június elején a kormány 6,1-ről 9,5 %-ra emelte az idei költségvetési deficit célt. A PPP konstrukcióban épített autópálya építés finanszírozási költségét az Európai Unió döntése szerint nem lehet költségvetésen kívül elszámolni, ezért ennek beszámításával a magyar költségvetés 2006. évi GDP-arányos deficitje 10 % felett alakul.

Háttér

A magyar gazdaság történetében példátlan mértékben emelte a választások után győztes kormány saját korábbi költségvetési hiányra adott prognózisát. Eddig még egyetlen európai uniós tagállamban sem fordult elő és élesen ellentétes az európai pénzügyi gyakorlattal az, hogy több mint 50 %-kal emeli egy kormány év közben az év elején adott költségvetési deficit prognózisát. Jelentős költségvetési deficit prognózis módosítások esetében előfordult, hogy egy választásokon győztes új kormány jelentősen módosította a deficit számot, de az, hogy egy kormányzását folytató koalíció saját prognózisát 50 %-kal megemeli: ez példátlan.

Az autópálya finanszírozást a kormány az elmúlt két évben folyamatosan próbálta költségvetésen kívül elszámolni, erre tett pontot az Európai Unió legutóbbi döntése: az autópálya finanszírozáshoz felvett hitelek állami garanciavállalás esetén beszámítanak a költségvetési deficitbe. Ez két problémát vet fel: 10 % fölé emeli a 2006-os várható GDP-arányos magyar költségvetési deficitszámot, valamint kétségessé teszi az autópálya hitelből történő finanszírozását. Az autópálya kötvények esetében, ha nincs mögöttük állami garanciavállalás, akkor olyan magas piaci felárat kell számítani, ami már kétségessé teszi az autópálya finanszírozást. Az Európai Unió autópálya finanszírozásra vonatkozó döntése azt is jelenti, hogy a 2007-es deficitszám közel 1 %-kal romlik, és még a 2008-as deficitszám is romlik ahhoz képest, amit a kormány korábban prognosztizált.

Javaslat

A 2006-os 10 % feletti költségvetési deficit prognózis azt jelenti, hogy a Gyurcsány-csomag megszorításaival semmiképpen sem lehet rendbe tenni az államháztartás egyensúlyi helyzetét, mert nem 1-2 %-os évi deficit lefaragásra, hanem évi 3-4 %-os hiánycsökkenésre lenne szükség.

Trend

10. *Az üzleti várakozások szerint a Gyurcsány-csomag ellenére 2007-ben 8 % felett lesz a magyar költségvetés GDP-arányos hiánya*

Üzleti elemzések szerint a Gyurcsány-csomag hatására 2006 második felében jelentősen csökken a magyar gazdasági növekedés, 2007-ben pedig legfeljebb 3,5 %-os lesz a GDP növekedése Magyarországon. Ennél is meglepőbb, hogy a német üzleti elemzések szerint a Gyurcsány-csomag ellenére 2007-ben a GDP-arányos magyar költségvetési deficit nem csökken 8 % alá.

Háttér

A Gyurcsány-csomag hazai ellenzői azzal érvelnek, hogy hibás a megszorítási program, mert az adóemelésekre épülő költségvetési megszorítások hűtik a gazdaságot, csökkentik a növekedést, a kereslet csökkentésén keresztül növelik a munkanélküliség és végül is a vártnál kisebb költségvetési bevételt okoznak. Ezt a logikát erősítik meg friss német üzleti elemzések, amelyek szerint a Gyurcsány-csomag hatására nem történik érdemi konszolidáció a magyar gazdaságban 2007 végéig. Ez azért is meglepő, mert a Gyurcsány-csomag 2006-2007-ben legalább 5 %-os kereslet csökkenéssel számol, és azzal, hogy ennek révén sikeres költségvetési konszolidáció megy végbe. A hibás logika miatt azonban nem számolnak a gazdasági növekedés csökkenéséből, a kereslet kieséséből és az új munkanélküliségből származó kisebb költségvetési bevételekkel: ennek hatására marad 8 % felett a GDP-arányos költségvetési deficit Magyarországon.

A cseh, lengyel és román gazdasággal szemben, ahol az export dinamikának és a belső keresletnek köszönhetően erős lesz a GDP növekedés, Magyarországon csökken a növekedés, és ez is szerepet játszik a költségvetési konszolidáció sikertelenségében. Továbbra is jellemző lesz az a rossz képlet, hogy Magyarországon a térség többi államához, valamint az Európai Unióhoz csatlakozott országokhoz képest a legalacsonyabb a gazdasági növekedés és a legmagasabb a költségvetési deficit. A kettő kifejezetten összefügg: azért is magas Magyarországon a költségvetési deficit, mert gyenge a gazdasági növekedés, mögötte alacsony a foglalkoztatás és gyenge a belső kereslet.

Javaslat

A Gyurcsány-csomag logikája hibás, ezt erősítik meg a friss német üzleti elemzések. Javasoljuk a kormány számára a költségvetési megszorítási program feladását és egy új gazdaságpolitikai fordulat kidolgozását, amely a növekedés, foglalkoztatás és adócsökkentések logikájára épül.

Trend

11. *Irreális a 2007-2013 közötti uniós források 100 %-os lehívása*

A magyar kormány arra számít, hogy a 2007-2013 közötti időszakban mintegy 22 milliárd euró értékben kap Magyarország uniós forrásokat. Ez irreális, hiszen például Görögország a 2000-2003 közötti időszakban a rendelkezésre álló uniós pénzeknek csak mintegy 20 %-át (!) volt képes lehívni.

Háttér

A Gyurcsány-csomag és a mögötte álló kormányzati stratégia azt célozza, hogy a 2002-2006 között folytatott gazdaságpolitikát egy 2006-2008 közötti pénzügyi konszolidációval, majd 2007-2013 közötti uniós pénzekkel tegyék rendbe. A 2002-2006 között folytatott hibás gazdaságpolitika hitelből finanszírozta a magyar gazdaság növekedését. Az eladósodás, valamint a rejtett és nyílt eladósodás révén alakul ki 2006 végére a 10 % feletti GDP-arányos magyar költségvetési deficit. Ennek hátterében az áll, hogy egyre több finanszírozási tételről derül ki, hogy beszámít a költségvetési hiányba: ez a korábbi rejtett eladósodás nyílttá válását jelenti. Egy korábban autópálya építésre felvett állami garanciával rendelkező hitel most az állami költségvetés tartozásaként jelenik meg, tehát nyilvánvalóvá válik az, hogy a magyar gazdaság növekedésében jelentős szerepet játszó autópálya építés hitelből, mégpedig az állam által felvett hitelből történt.

A kormány azt reméli, hogy 2007-től jelentős uniós források áramlanak az országba, és ezek egyrészt dinamizálják a gazdasági növekedést, másrészt növelik a költségvetési bevételeket. Illúzió azonban arra számítani, hogy az európai uniós források 100 %-a lehívható lesz: a görög példa azt mutatja, hogy a 2000-2003 közötti időszakban csak a rendelkezésre álló uniós források 20 %-át voltak képesek lehívni. Ezt a 2004-es Olimpia ellenére sem tudták megtenni, tehát az olimpiai építkezésekre részben felhasználható uniós forrásokat sem tudták lehívni! Magyarország esetében irreális arra számítani, hogy a rendelkezésre álló uniós pénzek 50 %-ánál nagyobb részt tudunk lehívni a 2007-2010 közötti időszakban. Ez azt jelenti, hogy évente nem 1000 milliárd forint körüli, hanem csupán 500 milliárd forint körüli uniós többletforrással rendelkezünk, amelynek költségvetési többletbevétele 40 %, tehát mintegy 200 milliárd forint. A 200 milliárd forint soknak tűnik, azonban nem éri el a magyar GDP 1 %-át, ami azt jelenti, hogy a reálisan lehívható európai uniós források 2007-2010 között legfeljebb évente 1 %-kal csökkentik a GDP-arányos költségvetési deficitet. Irreális tehát arra számítani, hogy az európai uniós források rendbe teszik a magyar államháztartást.

Trend

12. Euróában Magyarországon az egyik legalacsonyabb a külföldi munkaerő aránya az összes munkavállaló körében

Magyarországon a teljes munkaerő állományon belül 0,7 % a külföldi munkaerő aránya. Ez Európában az egyik legalacsonyabb érték. Az Európai Unióban mindenhol ösztönzik a hiányszakmákban a külföldiek munkavállalását, ez a tudatos munkaerő beáramoltatási stratégia minden fejlett európai országban jelentős forrása a gazdasági növekedésnek.

Háttér

A fejlett globális és európai gazdaságokban kettős trend érvényesül a külföldi munkaerő bevándorlással kapcsolatban. Az első trend, hogy egyre szigorúbban megszorítják a munkavállalási engedélyek kiadását, mert a legtöbb ország kizárólag vagy elsősorban a magas szakképzettséggel rendelkező külföldi munkavállalóknak ad engedélyt. A másik trend azonban az, hogy a hiányszakmákban egyre szélesebbre nyitják a munkavállalás lehetőségét és pontrendszer alkalmazásával kifejezetten ösztönzik a magas szaktudású munkaerő hiányszakmákban történő munkavállalását. Ezzel az Európai Unió tagállamai megkezdték az amerikai példa követését, ahol tőkeerőhöz, illetve diplomához kötve jelentős mértékben ösztönzik az amerikai munkavállalást, sőt letelepedést. Az Amerikában PHD diplomát szerző európai fiatalok háromnegyede marad az Egyesült Államokban: ez egy tipikus rejtett formája a szelektív munkaerő bevándorlásnak.

Az Európai Unión belül Ausztriában a legszigorúbb a rendszer, ahol az Európai Unión kívüli külföldi állampolgárok letelepedési kvóta szerint jöhetnek az országba, és a letelepedési kvótába kizárólag a magasan kvalifikált munkaerő fér bele. Csehországban bevándorlási pontrendszer van életben, amely a magas képzettségűek bevándorlását segíti. Csehországban a 2003-ban bevezetett program a szovjet és jugoszláv utódállamok polgárait célozza meg, akik nyelvi és szakmai felkészültségük révén gyorsan integrálódnak a cseh társadalomba és gazdaságba. Az USA-ban a jól képzett bevándorlóokra korábban alkalmazott 65 ezer fős kvótát 2005-ben újabb 20 ezres kerettel bővítették azok számára, akik amerikai felsőoktatási intézményben szereztek diplomát. További mintegy 10 ezer olyan bevándorlási engedélyt adnak ki az Egyesült Államokban, amely hiányszakmákban munkát vállalók számára érhető el. Még

Japánban is megindult a külföldi képzett munkaerő utáni vadászat: 2005-ben indult el az a program, amely 30 ezer külföldi informatikus japán munkavállalását célozza. A külföldi munkaerő aránya a teljes munkaerő állományban Svájcban a legmagasabb (22 %) a fejlett gazdaságokban 4-9 % között van, ezzel szemben Magyarországon mindössze 0,7 %.

Javaslat

A Gyurcsány-csomag és a csökkenő magyar gazdasági dinamika ellenére, valamint a várható társadalmi ellenállást is figyelembe véve javasolunk egy olyan kormányprogramot, amely pontrendszer alapján évi több tízezer magasan képzett külföldi munkavállaló Magyarországon történő letelepedését célozza. Elsősorban a hiányszakmákban, de általában a magasan képzett műszaki és természettudományos területeken lehet pozitív a szelektív bevándoroltatás.

Trend

13. A Széchenyi kártyák bukási aránya csupán 2 %

A Széchenyi Terv mellett 2002 tavaszán bevezetett Széchenyi-kártya hatalmas siker: a Széchenyi kártyák száma már túl van a 80 ezren, havonta mintegy 3000 új igénylés érkezik és a bukási arány csupán 2 %.

Háttér

2002 tavaszától folyamatosan nőtt a Széchenyi kártyát igénylők száma, és a Széchenyi Terv más beruházási programjaival szemben a 2002-től hivatalba lépő új kormány a Széchenyi kártya konstrukcióját nem szüntette meg. Az új havi igénylések száma

mintegy 3000, és ma már több mint 80 ezer vállalkozó rendelkezik Széchenyi kártyával. Folyamatosan nő a 10 millió feletti kártyaigénylések száma is. A Széchenyi kártyák esetében tapasztalt 2 %-os bukási arány messze alatta marad bármilyen más hasonló európai uniós konstrukciónak. Jellemző, hogy az eddigi legsikeresebb állami támogatással létrejövő hitelprogram – az 1949 után bevezetett német Egzisztencia Hitelprogram – is 6 %-os bukási arányt produkált, amit akkor, és azóta is mindenki a legalacsonyabbnak tartott. Ezzel szemben a magyar 2 %-os bukási arány a hazai vállalkozások óvatosságát és a nyilvánosság erejét bizonyítja.

Javaslat

A Széchenyi kártya konstrukcióját folyamatosan érdemes továbbfejleszteni, növelni a hitelplafont és kiterjeszteni azt a forgóeszköz finanszírozás után a beruházási területre is.

Trend

14. *A magyar gazdaságot magas exportfüggőség mellett alacsony GDP növekedés jellemzi*

Az európai gazdaságok közül a cseh és a magyar gazdaság mutatja a legnagyobb exportfüggőséget: mindkettőben a GDP 50 %-a felett van az export részaránya. A cseh gazdaságban ez 6 % feletti GDP növekedést, a magyar gazdaságban 4 % körüli GDP növekedést jelent. A globális konjunktúrában magas exportfüggőség mellett kialakuló gyenge gazdasági növekedés a legfontosabb jelzője annak, hogy baj van a magyar gazdasággal.

Háttér

A globális gazdaság szereplői közül az ázsiai új ipari államok esetében a legmagasabb az export/GDP arány. Szingapúrban ez közel 200 %, ami azt jelenti, hogy Szingapúr városállama saját exportjához még ugyanannyi importot is hozzátesz. Hongkong esetében 150 % felett, Dél-Korea esetében 100 % felett és Malajzia esetében is 100 % felett van az export/GDP arány. Az Európai Unióban és általában az európai gazdaságokban ritka a magas export/GDP arány, az európai országok közül Csehországban és Magyarországon van 50 % feletti export/GDP arány. Lengyelországban ez 30-35 %, ami megfelel az európai átlagnak.

A magas GDP-arányos export azt jelenti, hogy globális konjunktúrában az adott gazdaságnak jól kell teljesítenie: ez valóban érvényes minden magas exportarányt mutató gazdaságra, Magyarország kivételével. Míg Csehországban 6 % feletti a GDP növekedési üteme, addig Magyarországon 4 % körüli, de 2007-ben tovább nő a rés a két gazdaság növekedési üteme között. Globális konjunktúrában a magyar gazdaságnak 50 % feletti export/GDP részarány mellett az 5-7 % közötti növekedési sávban kellene bővülnie, jövőre azonban már legfeljebb 3-3,5 %-os növekedést várnak az elemzők. A Növekedéskutató Intézet elemzése szerint azonban 2007-ben – amennyiben a Gyurcsány-csomagot a kormány nem vonja vissza – a magyar GDP növekedése legfeljebb a 2-3 % közötti sávban lesz. Ez 5 % körüli kereslet visszaesés mellett alakul ki, feltételezve a globális konjunktúra fennmaradását. A magyar gazdaság belső szerkezeti problémáit mindennél jobban jelzi, hogy magas export/GDP arány mellett jó globális konjunktúrában a növekedés üteme a lényegében hasonló szerkezetű cseh gazdasággal szemben 2006-ban csak a cseh gazdaság növekedési ütemének kétharmada, 2007-ben legfeljebb már csak a fele lesz.

Javaslat

A magas, 50 % feletti export/GDP arány globális konjunktúrában 5-7 %-os gazdasági növekedést kellene, hogy eredményezzen Magyarországon. A Gyurcsány-csomag visszavonásának szükségességét, illetve egy új gazdaságpolitikai fordulat időszerűségét mindennél jobban jelzi az, hogy Magyarország a cseh gazdasággal

azonos 50 %-os export/GDP arány mellett is jövőre csak a cseh GDP növekedés legfeljebb felét éri el.